
Tokaji borvidéki növényvédelmi előrejelzése

Borvidékünkön az intenzív hajtás és bogyónövekedés fenológiai stádiumában vagyunk!
Egyre gyakoribbak az extrém időjárási körülmények!

Szőlőmunkák

Gyomszabályozás

Erre a célra a területek gyomviszonyaitól függően többféle hatóanyag is rendelkezésünkre áll.
Az ültetvényekben általában glifozát tartalmú készítményekre építjük a technológiát. Különösen indokolt ez ott, ahol évelő gyomok (például mezei acat, apró szulák stb...) is vannak a területen.
A kezelés kiválóan kiegészíthető az alábbi hatóanyagokkal (egy tankkeverékben):

- Pendimetalin: főleg a magról kelő egyszikűek (muhar fajok, kakaslábű, rozsok fajok) ellen biztosít tartamhatást. Gyengébb vízdékonyságának előnye, hogy még nagyobb mennyiségű csapadék esetén is biztosítja a hosszabb hatást, hisz így tovább van jelen a hatóanyag a felsőbb talajrétegben.
- s-metolaklór (engedélyokirat szerint kizárólag „nem termő” ültetvényben használható): főleg a magról kelő egyszikűek (muhar fajok, kakaslábű, rozsok fajok) ellen biztosít tartamhatást.
a pendimetalinhoz képest a jobb vízdékonyságának előnye, hogy kisebb mennyiségű bemosó csapadékkal is biztosított a tartamhatás. Sok csapadék viszont hamarabb felhígítja a talajban.
- Flumioxazin: főleg a magról kelő kétszikűek ellen (tyúkhúr, pásztortáska, eb szikű, parlagű, disznóparéj, libatop) biztosít tartamhatást. Előnye továbbá, hogy a már kikelt gyomnövények levélen keresztül is felveszik. Kisebb permetezési hibák esetén pedig a bemosó csapadék hatására azon gyomnövényekre is hatással van gyökéren keresztül, amelyeket nem ért közvetlenül a permetlé, de a fejlődésük során a növekvő gyökérrendszerük révén találkoznak a hatóanyaggal.
- flazaszulfuron: főleg a magról kelő kétszikűek ellen biztosít tartamhatást, de néhány egyszikűre (például kakaslábű) is kiterjed a hatása. Előnye továbbá, hogy a már kikelt gyomnövények levélen keresztül is felveszik. Kisebb permetezési hibák esetén pedig a bemosó csapadék hatására azon gyomnövényekre is hatással van gyökéren keresztül, amelyeket nem ért közvetlenül a permetlé, de a fejlődésük során a növekvő gyökérrendszerükkel találkozik a hatóanyag.

Fontos továbbá megjegyeznünk, hogy csak megfelelő körülményekkel végezzük el a kezeléseket. A szőlő zöld növényi részeivel ne érintkezzenek a hatóanyagok!

Piraflufen-etil hatóanyagú készítménnyel lehetőségünk van a sarjhajtások eltávolítására (leperzselésre). A művelet sikeres végrehajtása után biztonságosabban elvégezhető a glifozát kezelés a fent említett hatóanyagokkal való kiegészítéssel is. E hatóanyag további előnyös tulajdonsága, hogy megfelelő kijuttatástechnológia mellett a soraljakban kikelt kétszikű gyomokat is leperzseli, így például

propakizafop vagy fluazifop-P-butil hatóanyagú szelektív egyszikűirtóval kombinálva széles spektrumú gyomszabályozást végezhetünk anélkül, hogy az károsítaná a szőlőt a sarjhajtásokon keresztül. Fontos megjegyeznünk, hogy a szelektív egyszikűirtók csak a virágzás előtti fenológiai állapotú egyszikű gyomnövények ellen hatásosak.

Kémiai kezelés mellőzése esetén fontos az időben elvégzett mechanikai gyomszabályozás. Soralkapa vagy gyomfésű használatát javasoljuk.

Zöldmunkák

Ez a művelet igen fontos, hisz ilyenkor eltávolítjuk azon hajtásokat, amelyek nem szükségesek számunkra, így energiát, tápanyagot és vizet takarítunk meg a szőlőnek, valamint szellősebbé tesszük az ültetvényt, ezzel gátolva a kórokozók és kártevők felszaporodását!

Ebben a fenológiai fázisban kiemelt jelentőségű a hajtásbefűzés és csonkázás időben történő elvégzése. A gondozatlan ültetvényekben a nagyobb szelek, viharok jelentős kárt tehetnek a szerteágazó hajtások kitörésével, arról nem is beszélve, hogy a buja ültetvényekben a növényvédelmi kezelések hatékonysága nagyságrendekkel csökken!

Kórokozók

Lisztharmat

A területbejárások során nem tapasztaltunk nagy fertőzési nyomást. Elemi kénkészítményt 3-4 kg/ha dózisban javasolunk. Ezt mindenképp érdemes kiegészíteni felszívódó hatóanyaggal, mivel ebben a fenológiai állapotban a fűtők még nem ellenállóak (nem alakult ki az ontogenetikai rezisztencia) a kórokozóval szemben. Javasolt tebukonazol, tetrakonazol, ciflufenamid, metrafenon, piriofenon, fluxapiraxad, fluopiram stb... hatóanyagú készítmények használata.

Meptildinokap hatóanyagú készítmény mellé nem javasolunk elemi ként az esetleges perzselésveszély miatt.

Biogazdálkodásra átalított ültetvényekben többek között elemi ként, kálium szilikátot, narancsolajat is használhatunk a kórokozó ellen!

Peronoszpóra

A jelenlegi időjárási körülmények nem kedveznek a kórokozónak.

Tüneteket találtunk ugyan, de a fertőzés gyakorisága és mértéke igen csekély.

Amennyiben a körülmények indokolják, érdemes preventív (megelőző) jelleggel fellépni a fertőzés ellen.

A kezelésekhöz javasolt részoxiklorid, rézhidroxid, rézszulfát, folpet, ditianon, amekotradin, dimetomorf hatóanyagtartalmú készítmények használata. Mivel a hajtásnövekedés intenzív, így indokolt lehet a kontakt hatóanyagtartalmú készítményeket kombinálni cimoxanil hatóanyagú termékkel.

A biogazdálkodóknak réztartalmú készítményeket javasolunk. Itt azonban számolni kell azzal, hogy a réz valamelyest lassítja a hajtásnövekedés intenzitását.

A magas hőmérsékleti adatok miatt javasolt késő esti vagy hajnali időpontban elvégezni a kezeléseket.

Szürkerothadás

A szőlő elvirágzása után a pártasapkák sokszor napokig fennmaradnak a fűtön, így az ott megrekedő nedvességcseppek könnyen utat nyithatnak a szürkerothadásnak!

A jelenlegi időjárási körülmények nem kedveznek a kórokozónak.

Virágzás után költséghatékony módon védekezhetünk a korai botritys ellen folpet hatóanyagtartalmú készítményekkel, de választhatunk speciális bortiticit is (fenhexamid, boscalid, fluopiram, fenpirazamin, pirimetanil, fludioxonil + ciprodinil stb...)

A biogazdálkodóknak *Aureobasidium pullulans* hatóanyagú készítményt javasolunk.

Fontos megjegyeznünk, hogy mechanikai sérülések (viharkár, jégkár, rossz minőségben elvégzett csonkázás stb...) észlelése esetén süríteni kell a permetezési fordulókat, hisz a sérülések fertőzési kapukat jelentenek!

Feketerothadás

Borvidékünkön már megtaláltuk a tüneteket, de jelenleg az időjárási körülmények nem kedveznek a kórokozónak.

Abban az esetben ha felüti a fejét akkor a tünetek látványosak, könnyen megtalálhatjuk a leveleken elhaló, nekrotizálódó foltok formájában. Kiemelten fontos az ellene való védekezés (amennyiben szükséges) hisz komoly termésveszteséget okozhat!

Amennyiben az elhaló foltokban fekete piknídiumokat találunk, akkor mindenképp folytassuk a kezelést, hisz a gomba ezekből szórja szét konídiumait, amikkel tovább fog fertőzni és fűtkár is kialakulhat!

A védekezés során kiváló hatékonyságot érhetünk el ditianon, miklobutanil, difenokonazol + ciflufenamid, spiroxamin + difenokonazol hatóanyagú készítményekkel. A tebukonazolnak is van hatékonysága a kórokozó ellen.

Fás betegségek

Az extrém meleg és magas UV sugárzás hatására az ESCA –val fertőzött tőkék hamarabb mutatnak tüneteket, hisz a növényt stresszhatás éri. Lehetséges, hogy a tőke már évek óta fertőzött, de csak most fog levéltüneteket mutatni. Ez jó lehetőség arra, hogy a problémás növényeket izoláljuk és mihamarabb eltávolítsuk az ültetvényből.

Azokat a tőkéket, amelyek tavasszal nem hajtottak ki, érdemes mihamarabb visszavágni, hogy meggyőződjünk róla, hogy élnek e. Abban az esetben, ha nem él a növény, indokolt a tőke teljes eltávolítása (lehetőleg minél nagyobb gyökérrésszel) hisz lehetséges, hogy ESCA vagy Eutypa miatt pusztult el. A kivágott részeket meg kell semmisíteni. A pótláshoz használt oltványok beöntözésekor mindenképp javasolt trichoderma gombát tartalmazó készítmény használata, amely elpusztítja a fás betegségeket okozó káros gombák talajban élő szaporítóképleteit. Mindemellett segíti a tőkeeltávolítás után, a talajban maradt beteg gyökérrészek lebomlását.

Kártevők

Tarka szőlómoly

Rajzása folyamatos. A fogott egyedek száma településenként, dűlőnként nagyban eltér. Általánosságban elmondható, hogy a második nemzedék elleni védekezést június végére érdemes időzíteni! Figyeljük a rajzást és a rajzáscúcsban avatkozunk be. Számos készítmény közül választhatunk. Alkalmazhatunk piretroid hatóanyagot. Itt figyelembe kell venni a méhveszélyességet! Virágzó kultúrában (az aljnövényzetben virágzó gyomok is annak minősülnek) csak méhkímélő technológiában alkalmazzuk. *Bacillus thuringiensis*, Klorantraniliprol, Tau-fluvalinát hatóanyagú készítmények méhekre nem veszélyesek.

Biogazdálkodásra átváltó ültetvényekben feromonos légtérletítést és *Bacillus thuringiensis* hatóanyagtartalmú készítményeket használhatunk a kártevő ellen!

Atka

A területbejárások során, több helyen is tapasztalható a szőlő nemezes gubacsatka kártétele. Azt azonban fontos megjegyezni, hogy ez az egyes ültetvényekben nagymértékben eltérő lehet, de a kártételi küszöbértéket ritkán haladja meg.

Abban az esetben, ha takácsatka jelent meg a területen, akkor érdemes mihamarabb beavatkozni! A jelenlegi időjárási körülmények kedveznek a kártevőnek. Kisebb mértékű észlelés esetén és biogazdálkodásra átváltó ültetvényben a magasabb kéndózis használata indokolt. Komolyabb probléma esetén speciális akaricid használata szükséges.

Vad

Leginkább az erdőközeli ültetvényekben kell számítanunk a kártételre.

A kártétel megelőzésére kiváló hatékonysággal alkalmazható állati zsiradék (birkafaggyú) tartalmú készítmény. Könnyen kezelhető és kipermetezhető formulációja révén, nagy hatékonysággal védi az ültetvényt.

Biogazdálkodásra átváltó ültetvényekben repellens (riasztó) szagú anyagokkal védekezhethetünk!

Tápanyagutánpótlás

Területbejárások során, több helyen is tapasztaltunk vas és magnézium hiányra utaló tüneteket!

Vontatottan fejlődő ültetvényekben nitrogéntúlsúlyos anyagokat is használhatunk (természetesen a hatályos nitrát-direktíva betartásával)!

Ott, ahol szükségesnek találjuk (a szőlő hiánytüneteket mutat és meghatároztuk annak mivoltát) speciális tápelemtartalmú készítmények használata indokolt!

A szőlő stresszhelyzeteken való átsegítésére (extrém meleg, magas UV, esetleges jégverés, szárazság) és ellenállóképességének fokozására ajánlott alkatartalmú készítmények alkalmazása.

A nyár beköszöntével fontos szabály, hogy a növényvédelmi kezeléseket (legyen az konvencionális vagy biogazdálkodás) lehetőleg a hajnali vagy az esti órákban végezzük, a magas UV sugárzás káros hatásainak (perzselés) kivédése miatt!

A hajtások, így a zöldtömeg növekedésével, emeljük a területegységre kijuttatott lémenyiséget a megfelelő fedés elérése érdekében!

Péter Ákos

Növényvédelmi szakmérnök, kertészmérnök – szőlész-borász